

Ivana HAVLÍČKOVÁ,

Restaurování polychromované sochy sv. Jana Nepomuckého z Bratrských oltářů u České Kamenice. ,

PhDr. Vratislav Nejedlý, CSc. - Oponentský posudek - Teoretická práce s přihlédnutím k praktické části. . (POSTŘEHY A POUČENÍ)

V nedávné době jsem měl možnost seznámit se s diplomovou prací Ivany Havlíčkové, která má název „Restaurování polychromované sochy sv. Jana Nepomuckého z Bratrských oltářů u České Kamenice“ .

V práci, která představuje dositi rozsáhlý text, se diplomantka zabývá v současnosti často probíranou otázkou, na kterou zatím nebyla nalezena uspokojivá odpověď.

diplomová práce se skládá ze dvou částí, z praktické a teoretické části. Tyto části spolu úzce souvisí. Je otázkou zda bylo vhodné, že část praktická byla zařazena před část teoretickou. Nicméně tato skutečnost nic neubírá na hodnotě práci, která se jako jedna z mála u nás pokouší o seriózní poznání, analýzu a vytýčení určitých pevných bodů v dosud dosti nepřehledném terénu, jakým jsou povrchové úpravy , v tomto případě provedené na kameni.

Diplomantka však jenom neteoretizovala, mohla si některé z jednotlivých teoretických konstrukcí vyzkoušet v praxi. V této části je hlouběji rozvedeno téma barevných úprav povrchů na kamenosochařských dílech v období baroka.

V jednotlivém částem práce lze nalézt řadu otevřených branek, jimiž by se mohlo jít do jiných krajín jak restaurátorského, tak uměleckohistorického nebo přírodovědného bádání. zcela rozumně však nebyly tyto určité lákavé možnosti využityl bylo to jedině k prospěchu věci, tje soustředění se na svůj úkoll.

V textu diplomové práce lze nalézt také určité nové prvky. Napříkladje vedle oblíbeného popisu umístění sochy na obecní návsi využito k určení polohy sochysystému lokalizace pomocí GPS. Škoda, že vedle údajů o zeměpisné polozenebyla zaznamenána „pro úplnost“ zaznamenána také nadmořská výška, ve které se objekt nachází a jakým směrem je otočena čelní strana sochy.

Pokud jde o společenskovední část diplomové práce jde o text čtivý, který má svoji logickou výstavbu. Historický text však zůstává, což je logické na úrovni, která je

odpovídající pro poznání památky pro restaurátora, jde přeci o restaurování a cílem restaurování není napsat nové dějiny památky, ale zachovat co nejvíce toho starého.

Tato část textu diplomové práce je uzavřena odstavci věnovanými kultu sv. Jana Nepomuckého. K tomu je třeba dodat, že byl v první třetině 18. stol. silný jak s uvádí v textu diplomové práce, avšak souběžně s tím neustával odpor proti jeho uctívání, který se projevoval mimo jiné ničením soch světce.

Následují texty, grafy a vyobrazení související s **PŘÍRODOVĚDNÝMI PRŮZKUMY**.

Popsány a odzkoušeny na památce za účelem získat dostatek poznatků pro řádné provedení restaurátorského zásahu byly tyto metody: provedeno měření homogenity ultrazvukem, měření nasákavosti, zasolení, petrografie a další jejichž popisem, hodnocením se nebudu vzhledem ke svému vzdělání nebudu věnovat.

Na stránkách 30 až 45 je text věnován jednomu z hlavních cílů diplomové práce, a to tomu jaká byla historická barevnost povrchů sochy v jednotlivých etapách její existence, a jaké byly důvody těchto úprav. Při průzkumu byly aplikovány a kombinovány metody nábrusů pozůstalých vrstev, s metodou plošných sond na památce.

Na stránkách 44 až 45 je provedeno vyhodnocení průzkumu, koncepce restaurátorského zásahu, koncepce postupu prací. Ze zvažování množství koncepcí se nakonec stala tou, která se při restaurování „REALIZOVALA“ byla konzervace stávajícího torza, odnímatelné rekonstrukční doplňky, rekonstrukce do předpokládané původní podoby.

Metodicky dobré je v práci rozdělení na nedestruktivní a destruktivní průzkumy, totéž je specifikováno u každého průzkumu, jsou popsány metody průzkumů, aplikace, zjištěné hodnoty jejich vyhodnocení a závěry z toho učiněné. Na stránkách 46 až 48 je, popis postupu vlastního restaurování. Pro sledování tematiky povrchových úprav kamene je, zajímavé konstatování na straně 48 „zvážit závěrečnou úpravu výdusku monochromním nátěrem.... vhodné zvolit olejový.“¹

Praktická část diplomové práce částí přírodovědných průzkumů má přehledný text a kvalitní obrazový doprovod.

¹ Oponentovi se v předkládaných textech nepodařilo objevit zmínku Itlm, proč nedošlo k rozsáhlejším doplňkům,

Na restaurátorskou dokumentaci své diplomové práce navázala Ivana Havlíčková částí teoretickou, v níž se soustředila na poznávání, užití a možnosti historických povrchových úprav kamene.

TEORETICKÁ ČÁST.

Není sporu o tom, že od nepaměti byl povrch kamene natírán vším možným. ,Pravdou jsou také tvrzení, napříkladto je na straně.101, že„místa , jsou vedeny až vášnivé diskuse...“. Ale tvrzení že „sepo několik desetiletí zabývá ne málo odborníků, tedy hodně, odborníků“ nátěry povrchů kamene, je trochu nadneseno. Vážných aspirantů na označení,že se seriózně zabývá povrchovými úpravami kamene je, podle mého názoru,dost málo, většinou se jen opakuje již zjištěné a rozdmýchávají ony vášně

KAPITOLA umělé mramory zajímavá, otázkou je, kam umělé mramory zařadit. Jde o povrchovou úpravu zdiva, nebo o samostatnýpočin v rámci tvorby plastickýchvýtvarných artefaktů., myslím si, že někdy ano a někdy ne,nezávisí ale zřejmě od množství hmoty umělého mramoru,ale o to jakou výtvarnou funkci plní umělý mramor v rámci celkovéstruktury výtvarného díla, např.oltáře.

K další kapitole s názvem**Přístupy a názory.**

Jeteřba na okraj dodat, že v teoretické části bybylo dobré v nějakém odstavci zmínit situaci v sousedních zemích, kde se natírá. Uvést nějakou recentní naši a zahraniční literaturu , porivnat důlv, vysvětlení proč se někde doporučuje a někde ne, nebo v různých podobách, které se většinou označují jako barevná retuš.²

Monografie několik českých barokních soch.

Pasáže diplomové teoretické práce Ivany Havlíčkové věnované monografiím – medailonkům vybraných českých památek, na kterých byla podle historických pramenů,ale nalezených zbytků povrchových úprav kamene.

Kalvarie v kapli u sv. Kříže z kostela sv Havla

² . POUZE namátkou uvádím například.:

M. Suhomel, Záchrana kamenných soch I-II., Praha 1988, 1990.To pro pořádek, aby sevědělo jak se na problém dívalo v Česku, koncem osmdesátých let 20. stol.

R. Snelhage, Methoden der Steinkonservierung-Anforderungen und Bewertungskriterien, Reinigung,Denkmalpflege und Naturwissenschaft. Natursteinkonservierung I., Berlin 1995, str. 5-8.

M. Koller, J. Nimmrichter, Die Reinigung von Steinoberflächen als Restaurierungsproblem, Restauratorenblätter 17, Klosterneuburg-Wien 1997, str. 120-125.

J. Nimmrichter, Erfahrungen mit Lasertechnik in der Konservierung von Steinskulpturen und Farbfassungen, Restauratorenblätter 18, Klosterneuburg-Wien 1998, str. 107-119.

J. Štulc, M. Suhomel, I. Maxová, Péče o kamenné sochařské a stavební památky, Praha 1998. V názorech autorů nedošlo k posunu názoru oproti roku 1988.

Dalšíčasíčást je teoretická část

leštěná běl – v interiérech v Čechách na povrchu pískovce v interiéru udělána křídová vrstva, na ní realizována leštěná běl, která imitovala carrarský mramor;

5. 2, Sousoší sv. Ignáce z Loyoly Karlovamostu

5. 3. Mariánský sloup v Jaroměři.

5.5. Soubor Ctností a Neřestí v Kuksu, zbytky červeného povrchové úpravy

5. 6. Socha sv. Jana neopomuckého z bratrských oltářů u České Kamenice,

SOCHA sv. Jana NEPPOMUCKÉHO. z ČESKÉ Kamenice je tedy druhým příkladem barokního díla umístěného v exteriéru, kde bylo použito červeného podkladu nátěru

5. 7. Socha sv. Jana Nepomuckého z obce Krasejov, .

5. 0. Socha sv. Jana Neomuckého z Horního Podluží, .

červený podklad, neprovedeny. udělány nábrusy,

5.8. Pomník hraběře Antonína Šporka, červený podklad,

Kapitola Monografie několik českých barokních soch je přechodem mezi popisováním teoretických modelů a skutečnou praxí restaurování sochařských děl, na nichž se zachovaly zbytky starých povrchových úprav. . Ukazuje tak mimo jiné i to, že pokud nevznikne rozsáhlá databáze zachycující v problematice otázce povrchových úprav většinu z našeho sochařského fondu umístěného v exteriéru.

Tyto pasáže práce důkladně využívají existující literaturu a prameny. Jde o rozsáhlou magisterskou práci, která by mohla být podle mého názoru v upravené zkrácené podobě, o době publikována v odborném tisku.

Jak snad dostatečně vyplývá z předcházejících řádků, nemá oponent k předkládané práci výhrady., doporučuje umožnit její obhajobu a následné přijetí fakultou.

Doporučuje hodnotit stupněm VÝBORNĚ.

Vratislav Nejedlý PhDr. CSc.

V Praze Satalicích 15. září .2012